

Thám hiểm lòng người

Bình-nguyên Lộc

Cô Năm chiêm bao thấy cô bị chó rượt. Cô chạy mệt gấn bút hơi thì giật mình thức dậy.

Ai vừa tỉnh ác mộng cũng mừng được thoát nạn và nhứt là cũng bán tín bán nghi, trong vài giây đầu, không rõ mình bị nguy thật hay chỉ là chiêm bao, không rõ mình quả có thoát chẳng. Nên chi thần trí của người nằm mơ vẫn cứ còn bán loạn trong suốt thời gian ngắn ấy.

Vì vậy mà khi nghe la, cô không cử động được mau lẹ như đã sắp đặt từ lâu. Từ lâu rồi, cô có sắm một cây đèn pin, rồi đêm đêm, cô nhét đèn dưới gối, định hễ có động là bấm đèn liền. Hà tiện, cô không chong đèn. Nửa đêm nếu có gì mò kiếm được công-tắc đèn điện là mất đi cả buổi rồi. Vì thế, từ ngày thấy Năm qua đời, ban đêm cô luôn luôn thủ sẵn món hộ thân đó ; trong nhà có đèn ông lạ thì đề phòng bao nhiêu cũng chẳng thừa.

Ban đầu cô nghe tiếng cô hai Thiên hỏi nhỏ nhỏ „Ai đây ?“. Không nghe đáp. Cô hai Thiên lại hỏi to „Ai đây ?“. Cũng không nghe đáp lại. Rồi thì cô ta la oái oái lên như thấy ma hay gặp trộm, gặp rắn gì ấy. Kế đó nghe tiếng guốc bị ai đá chạy chuôi trên gạch.

Cô Năm, trống ngực còn đánh thình thình vì vụ chó rượt, bấy giờ rụng rời, không cựa quậy gì được cả.

- Chị Năm ơi, thắp đèn lên mau nó. Cô hai Thiên la hấp tấp như vậy.
- Gì đó Hai, cô Năm ú ó hỏi.
- Thì thắp đèn lên, mau đi mà, có thằng nào nó mò em đây nè.

Hai phút đồng hồ đã qua rồi. Tên ăn trộm ái tình có dư ngày giò để về sào huyết. Bấy giờ mới nghe ngoài trước có tiếng diêm đánh vào hộp quẹt rồi giọng một người đèn ông lớn tuổi hỏi :

- Gì đó các cô ?

Ánh sáng diêm quẹt lóe lên, tiếng guốc cạ gạch kêu sột-soạt, tiếng chơn ai bước đi vài bước. Diêm lại tắt. Cây diêm thứ nhì cháy lên, rồi người đánh diêm đi lại nơi vắn đèn.

Các... Các ... Ánh sáng chan hòa buông trong và buông ngoài.

Căn phố cô Năm ở ngăn ra làm hai buồng như phần lớn phố Sài Gòn. Buồng ngoài sâu sáu thước không chưng dọn bàn ghế gì cả ; đêm đến thì mở năm chiếc ghế bố ra cho năm người đèn ông ăn cơm thánng nằm ngủ. Buồng trong sâu bốn thước ngăn sơ sạ ra làm ba phòng nhỏ bằng giấy isorel. Cô Năm và hai cô gái khác, cũng là người ăn cơm thánng, ngủ ở ba phòng nhỏ ấy. Chị ở thì ngủ sau bếp.

Năm kia, thầy Năm qua đời, cô Năm mới bấm hai tuổi. Không biết nghề gì sanh nhai, co xoay ra nấu cơm thánng. Phụ nữ ăn cơm thánng thì hiếm lắm, nên cô Năm

phải nhận cả đờn ông. Được cái là có hai cô khách hàng ngủ phía trong, mà một là cô Thiên, em họ của cô, nên cô Năm cũng đỡ lo ngại phần nào.

Ông Phán Ca, người mở đờn, cời trần và vận sà-rong, đứng nơi ngưỡng cửa buồng, một chơn trong một chơn ngoài, hỏi lại lần nữa, giọng chằm rãi, bình thản :

- Gì đó các cô ?

Cô Năm cũng đã ra khỏi buồng cô, và vừa bước qua buồng cô hai Thiên, cô vừa hỏi một câu gần gần như vậy :

- Gì đó vậy hai ? Cô nói mau, giọng run run.

Cô hai Thiên, bấy giờ đã đứng xuống đất, đầu nhô lên khỏi đầu vách ngăn, tay búi tóc miệng nói tía lia:

- Thật là quá lắm. Có một thằng khốn nạn nó cả gan vào đây mà mò em ; em la lên nó chạy đi rồi.

Cô ba Anh ở buồng kế, cũng đã dậy từ lúc nãy, nhưng bấy giờ mới dám bước ra, nói :

- Hú hồn hú vía. Tôi sợ quá trùm mền kín mít, không dám hó hé.

Ông phán Ca cười ha hả mà rằng :

- Đêm khuya gà gáy ó o. Thằng qui nào mà chơi rấn mắt vậy ? Tụi bây làm bậy bạ, cô Năm cố phiên, cố đuổi đi cho coi.

Ông nói với bọn đờn ông ở ngoài, nhưng vẫn nhìn ba người phụ nữ bên trong. Bọn đờn ông không biết có nghe hay không, vì chưa ai rục rịch cả như là còn ngủ say vậy, mặc dầu nãy giờ trong nhà đã ồn lấm rồi. Họ rất có lý do để mà im như vậy : Anh chàng phạm tội, lẽ cố nhiên, làm bộ ngủ say; những anh khác, có thức cũng chẳng dám hó hé vì sợ bị người ta nghi oan. Và nín lâu chừng nào càng không dám lên tiếng chừng nấy, vì thức liền hay ngủ say luôn, tự nhiên hơn là nín một lúc rồi ra mặt.

Ông phán Ca là người tuổi tác không ngại gì nên mới dám vào liền. Và ông ngủ rất sè thức, nghe động trước hơn ai hết, và lúc có tiếng la, ông chưa biết gì, chưa toan tính thái độ, nên vào được tự nhiên.

Ông Ca là người phì nộn, da thịt hồng hào và rất vui tánh. Ông nhìn mãi cô hai Thiên mà cười chúm chím, khiến cô này khó chịu và tức mình lắm. Chắc ông phán đang nói thâm trong bụng : “Cô em ơi, có bị như vậy cũng đáng kiếp cho cái tánh nhí nhánh của cô. Trống không, ai dám đánh thùng, bậu không, ai dám dỏ mùng chun vô”. Nhưng ông cũng an ủi một câu :

- Cũng đáng tiếc thật đó, nhưng nghĩ lại chưa có gì hại lắm thì cũng may, thôi thì cô bỏ qua đi cho rồi.

- Bỏ qua làm sao được, cô hai Thiên xon xồn cái, tức lắm mà ! Làm như vậy ai mà còn ở yên đây được. Tôi phải làm cho ra lẽ nội đêm nay tôi mới nghe cho . . .

Câu nói của cô Hai chưa dứt thì ngoài trước bọn đờn ông rục rịch lên tiếng hỏi “Gì đó ? Gì đó?”

- ...Tôi có bằng có đây nè, bắt nó như chơi, cô Thiên tiếp.
- Bằng có gì, ông phán Ca hỏi.
- Tôi níu rách túi áo trên của áo bi-da-ma của nó. Bây giờ xét liền, ai mà có túi áo rách thì đích thị nó là thủ phạm.
- Chết rồi, chết rồi tội bây oi, ông phán Ca cười ha hả mà nói như vậy.

Bốn người đàn ông ở ngoài lần lượt vào buồng trong. Họ cùng hỏi: “Gì đó ? Gì đó ?”

Không ai đáp và bốn người bên trong nhìn trân trân bốn người mới bước vào. Lại quá, cả bốn đều mặc bi-da-ma chớ không ai ở trần như thường lệ. Có lẽ những kẻ cỏi trần sợ bị tình nghi, đã vội vàng trùm áo lên. Nhưng không ai bị rách túi áo trên hết. Ủ, này giờ thủ phạm đủ thì giờ đổi áo khi nghe cô Thiên hăm xét.

Ông phán Ca kể đầu đuôi câu chuyện cho họ nghe một cách vắn tắt mà đầy đủ bằng câu hát mà khi họ chưa đến ông đã hát một vế :

*“Đêm khuya gà gáy ó o.
Hỏi người quân tử vậy chớ mò đi đâu ?”*

Mọi người còn làm thinh thì cô Thiên dọa tiếp :

- Chị Năm, chị giúp em làm cho ra nội đêm nay. Bây giờ ta đi xét rương, xét va-ly của từng người.

Thầy tư Tê nói :

- Cô có quyền gì mà đòi xét rương của người ta ?
- Tôi có quyền, trong trường hợp đặc biệt này.
- Tôi không bằng lòng để cô xét.
- Không cho xét tức là sợ. Sợ tức là thủ phạm.
- Im, cô không được vu cáo. Tôi kiện danh dự đa !

Thầy tư nói giọng cà rỡn, vẻ mặt luôn luôn thản nhiên, nhưng cô hai Thiên thì tức giận tím môi, tay run như đang lên cơn sốt rét. Đuối lý, cô ngoe nguẩy đi vô buồng cô, rồi lại trở ra liền, tay xách chiếc áo dài, miệng nói :

- Để tôi đi gọi cảnh sát ghen chị Năm, coi ai ngăn được tôi xét rương cho biết. Tôi quyết lột mặt nạ tên quỉ ấy mới nghe, cho nhứt trình họ đăng hình nó lên để cả xứ đều biết mặt mo của nó.

Cô Năm hoảng sợ chạy lại nắm lấy tay người em họ rồi lúi tuốt cô ta vào buồng cô. Ngoài này bọn đờn ông rút lui về ghế bố. Thầy sáu Bê ngòm ngòm :

- Đồ dịch vật, làm mình mất giấc ngủ.

Ông phán Ca đùa :

- Ai có tịch thì liệu mà thủ tiêu chiếc áo tố cáo ấy đi, kéo lát nữa cảnh sát đến thì không khéo lại vác chiếu ra tòa.
- Bộ chỉ có người đó là rách túi áo sao, thầy bảy Bê cãi ; áo ai lại không có lúc rách túi.

- À, chắc là mây rồi đã ; áo mây rách hả ?
- Thôi ngủ, sáng còn đi làm các cha ơi ! Thầy ba Hát khuyên như vậy, và cả bọn đều im ; nhưng chắc không ai nhắm mắt được, nhứt là thủ phạm.

*

Lôi em vào buồng, cô Năm nói nhỏ nhỏ :

- Chị lạy, em đừng có làm rùm lên ...
- Trời biểu em cũng không bỏ qua vụ này. Cô Hai la lớn lên như vậy.
- Em nên nghĩ tới chén cơm của chị mà thương hại chị, chị van em !
- Chị muốn kiếm một chục người khác ăn cơm tháng, em cũng kiếm giùm chị được.
- Em nên nhỏ giọng một chút và nghe chị đây : Đuổi họ đi thì chị sẽ đuổi, nhưng tìm khách khác mà đờn ông thì nhứt định không. Chị đã lo sợ xảy ra chuyện không hay từ lâu. Vậy nhơn dịp này chị từ chối khách đờn ông đến mãi mãi.
- Ủ, em sẽ rủ nữ sinh đến.
- Nhưng nếu nhà này bị tai tiếng thì còn nữ sinh nào dám trọ ở đây. Vì vậy chị van em làm êm đi cho để chị còn kiếm được chén cơm hằng ngày.
- Nhưng em tức lắm, và ít ra cũng phải kín đáo gỡ mặt nạ thẳng đó đặng em mắng nó một hồi cho đã nư chớ.
- Được, chị đã có kế.
- Em giao cho chị đó, chị tra làm sao cho ra thì tra.

Suốt nửa phần sau đêm ấy không ai ngủ được cả. Cô ba Anh sợ quá, đòi chong đèn thật sáng. Được toại nguyện, cô vẫn không dám nhắm mắt. Cô Hai Thiên là nạn nhơn, nên cố nhiên là thao thức. Cô Năm chủ nhà thì bị đèn sáng chói quá, khó chịu lắm. Bọn đờn ông phía trước thì bận rình nhau, xem có thẳng nào len lén dấu áo hay không, nên cũng thức luôn.

Sáng ra không khí trong nhà lờ lợ như hồi họ mới đến ở trọ nơi đây. Bọn đờn ông thì sượng sùng, còn bọn phụ nữ thì mắc cỡ. Đờn bà lạ quá, người ta làm bậy mà họ lại xấu hổ, cái mới kỳ. Cô Năm cho chị bếp đi chợ thật sớm. Hai cô gái ngày thường thì mượn chị này đi mua xôi mua cháo về ăn sáng tại nhà. Hôm nay vì chị này không còn ở đó nữa, và vì cũng muốn lánh mặt bọn đờn ông, nên đi làm thật sớm. Có lẽ họ nhin đói luôn, vì chắc chắn là họ không dám ngồi tiệm.

Khi bọn đờn ông sửa soạn vừa xong, cô Năm bước ra nói :

- Quý ông, quý thầy ! Cái chuyện hồi hôm con em tôi nó quyết không nghe cái người làm quấy đó. Nhưng tôi thì tôi muốn bỏ qua. Vậy xin quý ông, quý thầy liệu cho. Ai có lỗi lầm trong giây phút thì ăn năn chừa lỗi và nhứt là nhớ thủ tiêu chiếc áo ấy đi, kẻo con em tôi nó đợi tôi tra xét mãi không được, nó đi thưa bót thì khổ. Hiện giờ nhà không ai hết, tôi lui ra sau bếp, ai có muốn lưu áo ra thì đi trước, tôi thề không hay biết gì cả.

Thầy bầy Đê phản đối :

- Trời ơi, cô báo hại bữa nay anh em tôi đi làm trễ hết. Nói như cô thì còn ai mà dám ra khỏi nhà này trước người khác.

Cô Năm cười rất vô duyên mà rằng:

- Thì tôi nói vậy, quý ông tùy liệu làm sao thì làm.

Nếu quả sắc đẹp là của trời ban cho thì cô Năm là một kẻ bị bỏ quên, không thừa tự được một chút xíu mỹ miều nào hết của tạo hóa. Đã xấu xí, cô lại vô duyên đến thấy mặt là phát ghét ngay. Mới có năm lăm tuổi mà trông cô già như người trên bốn lăm.

Thế mà lạ thay, khi cô vừa nói xong những lời trên đây thì cả bọn có cảm giác như là cô bỗng đẹp hẳn ra, không phải đẹp một vẻ đẹp vật chất mà nặng nề của loài người, mà đẹp phúc hậu như Phật bà phủ hào quang. Rồi người nào cũng sực nhớ đến tích ông vua gì ở bên Tàu ngày xưa ấy, một đêm kia hội quần thần và cung nữ giữa một cánh đồng để thiết dạ hội. Trong lúc tiệc rượu tung bừng thì một trận cuồng phong thổi qua và tất cả đèn đuốc đều tắt. Giữa đêm tối, người ái phi của nhà vua bỗng la hoảng lên. Khi đèn đuốc sáng trở lại thì nàng ái phi này hét với nhà vua rằng có một vị quan đã làm xằng là ôm nàng ta lúc đèn tắt. Nàng quý phi kiêu diễm ấy đã lẹ tay bẻ được cái váy mào của kẻ xúc phạm đến nàng và nạp tang chứng cho nhà vua, nàng đòi truy nã kẻ phạm tội ngay tức khắc.

Nhà vua chỉ mỉm cười rồi ra lệnh tắt đèn để diễn lại cái trò hồi nãy, nhưng hơi khác một tí : lần này không có quý phi và tất cả những vị quan có mặt đều phải tự mình bẻ váy mào của mình mà vứt đi.

Khi đèn sáng lên, thì nhà vua và quý phi không còn biết cách nào truy ra thủ phạm nữa.

Cho đến ông Phán Ca, người vui tánh và hay đùa thế kia, cũng kinh ngạc đến thừ người ra mà nhìn trân bà chủ nhà mà lòng và mặt rất khác xa với nhau.

Cô Năm không hiểu họ nghĩ gì mà coi bộ họ lấy làm lạ dữ vậy, nên cô rút lui ra sau bếp ngay cho đỡ khó chịu.

Trưa hôm đó, cô Năm không cho cả nhà ăn cơm chung như mọi ngày. Đòn ông ăn cơm chung một buồng ở bàn ngoài ; ở đây đẹp ghé bố là được một buồng ăn rộng rãi, mở bàn tròn xếp ra là xong. Bọn đòn bà ăn ở nhà bếp.

Năm người đòn ông vây quanh chiếc bàn tròn, cố mà vui vẻ ; ngày thường ai buồn cứ mà buồn, ai mệt cứ mà bở phờ ra, nhưng hôm nay mà như vậy thì họ nghi chết. Thành ra ai cũng muốn tỏ cho người khác thấy là ta đây trên lương tâm không có gì cả. Và mỗi người ai cũng sắp đặt sẵn một chuyện hay và dài để kể cho trám hết bữa ăn hầu đánh tan không khí khó chịu.

Thầy sáu Bê vừa toan kể chuyện xe đụng ở Ngã Sáu Vệt-Đon thì lão Phán già mắc dịch vụt hỏi :

- Hồi sớm mai đũa nào đi sau hết ?

Thật là đáng ghét cái lão già này. Làm bộ bánh hoại mà biết đâu cái thằng đi mò hồi hôm lại không phải là lão. Ừ, có rất nhiều bằng cứ để tình nghi lão ta. Khi cô Thiều la lên thì có mặt lão ở trong ấy trước hơn ai hết. Thức hồi nào mà chờ sẵn để thấp đèn vậy ? Lão lại có cời trần, phải chăng là vừa bỏ cái áo tổ cáo ra ? Còn tại làm sao mà

lão cứ nhìn cô hai Thiên mà cười chúm chím lúc nội vụ vừa đổ bể ra ? Lão già này không vừa gì đâu. Nghe lại thì trước kia lão có đến ba đời vợ, và từ ngày góa bụa đi ở trọ, lão cũng chẳng tỏ ra tiên phật gì. Nội nhà phải chẳng là lão đi đêm thường nhút và về khuya nhút ?

Không nghe ai đáp, lão lại hỏi lần nữa :

- Hồi sớm mai đũa nào đi sau hết ?

Và tiên đoán không ai đáp mình, lão thêm :

- Tôi thì tôi đi trước thiên hạ. Cô chủ cố biểu ai muốn thủ tiêu áo thì đi trước, nhưng thâm ý ý cố ngầm biểu người đó đi sau hết. Ấy, nói như vậy cho đỡ ngượng thẳng đi sau mà.

Lão ta nói xong, cười ha hả, hết nhìn người nọ đến người kia. Thầy ba Hát giận run, ra miệng:

- Tôi đi sau hết. Mà chưa chắc là để lưu áo ra ngoài. Bộ cái người đi trước hết không thể đáo trở lại mà lấy áo à ?

Thấy không khí sắp căng thẳng, thầy tư Tê pha trò :

- Tôi làm thầy hít, đánh hơi một cái thì biết người bí mật đêm qua là ai.

Người bí mật ? Phải, thầy tư vô tình đã thốt ra danh từ đúng nhứt để chỉ người đó. Câu chuyện hơi giống một phim trinh thám loại trường giả giới ở cái khía có người bí mật, bí mật nhưng luôn luôn có mặt: một xác chết và bao nhiêu người hoạt động quanh xác chết. Từ đám tân khách, viên thư ký, những người nhà, ai cũng có thể là thủ phạm cả, tuy nhiên không làm sao biết được kẻ sát nơn là ai. Hấn vẫn qua lại trong khung cảnh đó, vừa có mặt, vừa vô hình.

Không để cho bạn hữu bị xao lãng vì cuộc pha trò mà thầy tư sắp đưa ra, thầy ba Hát nói gằn từng tiếng :

- Người ta bảo tuổi già hay sanh ngy, lời tục ít khi sai.

Cố pha trò để xí xóa mọi hiềm khích, thầy tư Tê chỉ ngay mặt thầy sáu Bê mà để quyết :

- Mày chó ai. Tao nhìn kỹ thì thấy mũi mày hơi run rồi vẹo đi. Bà con coi kia, bị tôi đoán trúng tim đen, nó sượng ngắt và không dám ngước lên.

Quả thật thế, thầy sáu Bê bẽn lễn như con gái, cúi gằm mặt xuống, rồi hai tai ửng đỏ lên. Cả bọn nhìn người bạn trẻ này rồi cười xòa, quên hết giận hờn.

Sáu Bê là một anh con trai hiền từ và nhút nhát. Lời tục thường nói : “Núc ních trật chín trật mùi”. Thầy ta thấy khách đôn bà con gái thì trốn mắt. Ngỡ đó thì còn làm gì dám o mèo mà hể không dám thì hay làm xằng. Và bây giờ bị chỉ ngay mặt thì sượng. Thôi đích thị là thầy ta rồi chó còn ai vô đó nữa.

Thầy tư Tê chỉ nói đùa vậy thôi cho ôn hòa không khí, nào ngờ nói đúng sao mà. Thầy thương hại bạn quá nên chữa mũi nhọn qua kẻ khác, một kẻ lấu lỉnh, biết tự vệ :

- Nói chơi vậy chứ tôi dám cá rằng thằng Đê là thủ phạm, chắc chắn như dê xồm thì phải có râu. Có bằng có ràng ràng đây nè.
- Coi chừng tao kiện đũa, bẫy Đê hằm.
- Kiện còn mau chết nữa, đã bảo có bằng có kia mà.
- Bằng có đâu ?
- Nè ! Đem hôm qua mây cái: "Ai lại không có áo rách túi." Thế nghĩa là túi áo mây rách. Mà tại sao nó rách ? Có phải là chính mây đã vượt chạy rồi bị cô Hai níu hay không ?
- Lý luận chặt chẽ lắm, thầy ba Hát khen.
- Chặt chẽ như cái gọng kềm làm bằng giấy bồi, thầy bẫy Đê xì một cái rồi trả đũa lại ngay. Nè, tao cũng có thể đưa bằng có kiểu đó để buộc tội mây. Mây là thằng khả nghi số một. Lúc mới vào ở trọ nơi đây, mây đã ló mòi, chọc ghẹo cô hai Thiên nhiều lần, nhưng đơn của mây không được cứu xét. Tuy thế, ai dám chắc mây chôn luôn môi tình dê xồm của mây ? Và phải chăng là chỉ có một mình mây là phản đối không cho họ xét rương ? Thấy rõ là mây đã sợ quỳnh.

Phải, thầy tư Tê cũng khả nghi thật. Mèo chuột của thầy ta thì khó lòng mà nhớ cho xuể. Thầy ba Hát nhìn cả hai đối thủ ấy rồi nói :

- Hai anh đều có tỳ có vết, nhưng sao tôi lại cứ nghi ông phán Ca hoài. Đó là do tánh linh thôi chứ không bằng có gì đích xác hết. Bây giờ tôi giao một điều, hễ ai mà phạm đến điều đó thì kẻ ấy là người quân tử trong đêm rồi. Nè, tôi giao hễ ai ăn miếng phao câu này thì người ấy là kẻ gian.

Cả bọn cười một cái rần. Trong đĩa thịt gà xào lăn, một cái phao câu bị chôn phân nửa mình dưới đống bún Tàu nấm mèo. Thấy ông phán Ca toan gấp món ngon đó, thầy ba Hát "kỳ đà" bằng lời giao kết treo họng này.

Ông phán Ca cười khà khà và lật đật gấp cái phao câu mà lẩm rồi nói :

- Đến mười cái, tôi cũng dám ăn, mặc kệ bị nghi nhiều lần.

Thấy thiên hạ tố lẫn nhau hăng quá, sợ làm thinh sẽ bị tình nghi nhiều, thầy sáu Bê trẻ tuổi, nãy giờ lẳng lẳng mà cười, bấy giờ mới mở miệng :

- Tôi thì nghi anh ba Hát...
- Bằng có đâu, Hát hỏi.
- Anh đẹp trai, lại được cảm tình của cô hai.
- Ờ...ờ...ờ... mắc cỡ không ? Nếu tao đẹp trai và được cảm tình của cô thì cô làm thinh chứ sao lại la lên.

Sáu Đê thật thà nên đui lý sớm quá, anh ta nín luôn.

Thầy ba Hát đẹp trai thật ; mà người đẹp hay đa tình ; phải chăng là thầy ?

Ông phán Ca lại pha trò :

- Bây giờ đem tụi bây mà lặn mề gà thì lòi kẻ gian tức khắc.
- Mề gà, phao câu gì tía cũng ăn trộm một mình, thì lặn tía chứ sao lại lặn bọn tôi, tư Tê phản đối.
- Không phải, tụi bây dốt lắm, lặn mề gà là danh từ kỹ thuật riêng biệt mà.

- Nghĩa của thành ngữ ấy là sao ?
- Đó là một lối tra tấn của Pháp ngày xưa. Báo La Lutte có tả tỉ mỉ lối tra tấn này. Nó bắt người bị tình nghi nằm sấp, trói hai tay hẳn sau lưng hẳn rồi từ từ kéo hai tay bị trói ấy lên phía đầu hẳn. Như vậy, các bắp thịt ngực của hẳn bị vận vẹo lộn mềo, đầu thấu ông trời xanh.
- Ghê quá, như vậy thì thà là chịu trước cho xong, không có tội cũng khai bừa cho êm chuyện.

Ba Hát nói:

- Nếu làm như vậy thì nội bọn mình, ai cũng có cả, mà cho dẫu cô Hai cổ bị thế, cổ cũng sẽ khai là chính cổ đã mò cổ.

Cả bọn cười ngả nghiêng ngả ngựa.

Bữa cơm trưa đã xong. Chị bếp lo triệt hạ chén đĩa xuống. Bọn đờn ông đi ra sau rửa tay rửa miệng. Câu chuyện trong bữa ăn giúp họ hả được sự đè nén, như là kẻ có lỗi được xưng tội với ông cha, nên chỉ họ tự nhiên như thường. Khi thầy bảy Bê bước qua ngang cửa nhà bếp thì chạm trán với cô hai Thiên. Thầy hỏi đùa :

- Cô có nghi ai hay không cô hai ? Đừng nghi tôi tội nghiệp ghen cô.

Bọn phụ nữ vẫn còn mắc cỡ, nghe pha trò như vậy thì bất bình lắm. Cô hai Thiên nổi giận gậy:

- Tôi nghi bất kỳ ai, cho đến khi nào tôi lột được mặt nạ con qui đó mới thôi nghi. Mà thầy đừng có làm bộ ta đây can đảm, dám hỏi đùa, tức là ta đây vô can. Hừ, kẻ gian chừng nào càng làm bộ tình chừng nấy.

Thầy bảy Đê cụt hứng, và từ đó, hai phe nam, nữ không trao lời trao mắt với nhau nữa.

Hai ngày đã qua. Ngày nào cô hai Thiên cũng hỏi thăm cô Năm coi đã tra xét chưa. Cô Năm luôn luôn đánh cù cưa, nói để thủng thỉnh sẽ hay. Chiều ngày thứ ba là ngày cuối tháng, cô hai hỏi :

- Hôm nay họ trả tiền. Chị đã biểu họ dọn đi hay chưa ? Khổ quá, họ đi thì em không hả giận được vì chị chưa truy ra tên thủ phạm.

Cô Năm thở dài đáp:

- Chị không có biểu họ dọn đi.
- Sao lạ vậy ? Chớ chị đã quên dự định đem nữ sinh vào thay thế họ à ?
- Chị không quên, nhưng chị định không làm như vậy nữa.
- Trời ơi ! chị tiếp tục nuôi ong tay áo à ? Chị lại giết em bằng cách không cho em rửa thù. Thôi, em đi thưa cảnh sát, mặc kệ chị.
- Vô ích, chị đã làm lơ cho họ lưu áo ra ngoài rồi.
- Trời !

Cô hai Thiên đấm ngực cô một cái rồi ngã vật lên giường của người chị bà con, đập tay xuống nệm thình thình và kêu trời liên miện. Giây lâu sau, cô mắng cô Năm:

- Chị thật không biết điều chút nào hết. Chị ham tiền, không kể phẩm giá của bà con em út. Cũng may là em chưa bị hại . . . Nhưng chị dại lắm, tiền, em đã hứa giúp chị kiếm được dễ dàng kia mà.
- Em mắng thì chị ngậm căm mà chịu. Chừng nào em dịu rồi sẽ hay. Nhưng chị cũng cần đính chánh ngay cho em rõ là chị không vì tiền đâu. Sở dĩ chị có thái độ đó chẳng qua là cũng vì thương người mà thôi
- Thương người ? Vậy ra người bậy cũng thương nữa sao?
- Người bậy cũng thương để cho họ cảm mến mà cái ác từng thiện. Và lại tội nào lại không có trường hợp giảm khinh.
- Chị nói tức quá. Thật chị không biết phải chút nào hết. Thôi mặc chị, bây giờ không mong trừng trị chúng nó, em cũng quyết đập thùng đập trống cho bọn nó mang xấu chơi. Rồi chị đừng có trách em ghen.

Cô Năm nhìn người em họ mà thương hại. Cô hai Thiên này đẹp lắm, nhưng lại đẹp một vẻ đẹp lạnh và tánh tình cũng thế. Cô biết rõ em cô cũng chẳng trong sạch gì đó, nhưng mà khó nói ra quá, những nhận xét tỉ mỉ của cô từ mấy ngày rày. Nay nghe em cô tính chuyện làm rùm, cô thấy là không thể nín nữa được. Cầm tay em, cô nhỏ nhẹ mà rằng :

- Đây em, chị mà bỏ trôi vạ này là, như đã nói, vì lòng thương người. Nhưng cũng vì danh tiết của em nữa đó.
- Danh tiết của em ? Thế làm rùm thì họ cười em chớ không cười bọn nó à ? Em nói cho chị biết, xưa khác nay khác. Đồi xưa con gái bị cưỡng hiếp thì giấu luôn, đồi nay nó đi kiện tới Tòa áo đỏ. Em mà có bị ô nhục rồi, em cũng dám làm rùm nữa à chị. Nhưng em đã bị gì đâu !
- Phải, chị dư biết điều đó, nhưng em lại ở vào trường hợp khác.
- Thì càng nên làm rùm, vì em chưa bị gì hết.
- Không, em đã bị nhiều lắm.

Cô Hai nhìn chị mà ngạc nhiên. Cô Năm chầm rãi nói:

- Có những điều rất khó nói ra nhưng chị buộc lòng phải nói, vì em đã đẩy chị vào ngõ bí. Chị nói ra xong chắc em mắc cỡ mà oán chị lắm. Nhưng thương em không biết bao nhiêu, chị không chê cười gì em đâu, em đừng hổ thẹn rồi lạt tình bà con.

Cô Hai nghe qua thì đâm lo, nhưng nghĩ mình không làm gì nên tội, cô an lòng lại được và hỏi:

- Em sốt ruột quá, chị nói mau thử coi.
- Tại sao đêm hôm đó em không hoảng sợ la oái oái liền, mà chỉ bình tĩnh hỏi nhỏ nhỏ : "Ai đây ?" thôi. Em có la thật, nhưng không la ngay mà chỉ la một lát sau đó thôi ?

Cô Hai điếng người đi. Nơi ta có nhiều tâm trạng và nhiều biến chuyển tâm trạng vì tế quá, mà chính ta cũng không nhận thức được. Tại sao cô Hai có thái độ ấy ? Ất hẳn là có lý do, nhưng lý do đó tế nhị và phù du quá nên cô cũng quên luôn nếu cô đã nhận ra nó đi nữa. Cô Năm ở ngoài cuộc, lại cần suy xét nhiều để lập thái độ, nên đã truy ra lẽ sâu kín đó. Cô nói tiếp :

- Nếu đưa nội vụ ra ánh sáng, cảnh sát điều tra, sẽ hỏi em câu đó, em mới trả lời làm sao cho trôi. Rồi vì hời hợt, nông nổi, người ta sẽ kết luận rằng em có hẹn với một người và đang chờ người đó nên mới bình tĩnh mà hỏi nhỏ nhỏ như vậy. Thế thì còn gì là danh tiết của em.

Cô Hai giựt mình rồi ôm mặt mà khóc òa, giây lâu mới nói được :

- Trời ơi, oan cho em quá ! Nào em có hẹn với ai đâu ? Chị nghi cho em như vậy tội nghiệp em lắm. Em thề...
- Không, chị không nghi như vậy đâu. Chị dư biết là em không có gì bậy bạ, ít lắm là từ khi về ở với chị. Chị chỉ nói thí dụ thôi, tạm đoán là kết luận của những người hời hợt nông nổi thôi.
- Khổ quá chị ơi, em cũng không hiểu tại sao em không tri hô lên liền.
- Chị thì chị hiểu.
- Chị hiểu ? Chị hiểu em hơn em hiểu em ?
- Đây nè, em đang có cảm tình với một người đàn ông trong nhà này, và em biết chắc người đó cũng đang có cảm tình với em. Người bí mật ấy cũng rõ tâm tình em đối với hắn. Trong tình thế đó, hắn mà tỏ tình là xong ngay. Nhưng hắn bậy lắm, đã làm xằng. Có lẽ hắn là một anh chàng thiếu kiên nhẫn hơn là một kẻ nhút nhát. Kẻ nhút nhát ưa gọi thợ, nhưng kẻ nóng tánh lại hay làm ẩu. Mà sở dĩ hắn dám cả gan làm xằng cũng vì hắn định ninh sẽ thành công ; hắn biết rõ tình trong của em kia mà ! Chị thí dụ hôm ấy em giựt mình thức dậy vào giữa đêm khuya ; em vừa nghĩ đến hắn thì hắn men tới. Em đoán là hắn, vì em thầm mong đợi hắn, và trong giây phút mơ mộng ông "hoàng tử", em quên nhận thấy cái khả ố của một cử chỉ như vậy, mà lại sẵn lòng tiếp đón hắn. Nhưng là gái, em cẩn thận, kiểm soát lại coi có phải thật là hắn hay không. Em vừa hỏi lấy lệ "Ai đây", vừa mò kiếm một dấu vết gì nơi hắn, một chiếc nhẫn quen mắt chẳng hạn. Nếu em đã tìm được thì em đã ôm luôn và thất thân với hắn rồi. Ấy, vì những lắc léo tình cảm đó, nên đòn ông họ mới dám đi mò, chớ họ đại gì mà làm chuyện điên ấy. Thường thường thì họ thành công, nhưng lắm khi cũng leo cây như trong vụ này.

Đêm ấy chính thật là hắn đó , nhưng rủi ro cho hắn, là đêm đó hắn rời cái dấu hiệu kia vì lẽ gì đó chưa biết được. Tìm không ra căn cước kẻ mò em, em mới đâm sợ, hỏi xằng và to: "Ai đây?". Hắn hoảng, ngỡ em cự tuyệt, nên làm thinh rồi chạy đi vì em lại la lên.

Mặt cô Hai đổi sắc lần lần. Ban đầu cô còn mắc cỡ khi bị chị nói đúng tim đen, nhưng người chị phân tách sâu vô chừng nào, thì cô càng sợ chừng ấy và không còn biết hổ người nữa. Trời ơi, cô nghĩ, quả thật thế, không sai một mảy may nào hết. Trời, lòng người kín nhem thế kia mà có người cũng trông thấu suốt được như trông vào đáy một cốc nước mưa à ? Cô nắm chặt tay chị, siết mạnh để tỏ tình biết ơn. Cô Năm hiện từ tiếp :

- Em coi, người bí mật ấy xằng thật đó, nhưng cũng đáng tội nghiệp. Người ta hư danh lắm khi cũng vì vài giây rủi ro thôi, nên để họ suy nghĩ mà hối lỗi. Như vậy, chị tha hắn, có phải vì quá dễ dãi, hoặc vì quá tham tiền như em ngỡ đâu.
- Nhưng cũng không chắc đêm đó chính là hắn.

- Không thể là người khác được. Nếu như là người khác, thì loài đờn ông ngu không thể tưởng tượng được: khi không lại dám đi mò người ta. Mà sự thật thì họ không ngu lắm đâu.
- Cái người mà chị bảo là bí mật đó, chỉ bí mật đối với chị thôi, riêng em, em biết hắn là ai rồi.
- Cố nhiên là em biết liền ngay sau khi nhận sự phân tách của chị là đúng. Nhưng chị cũng đã biết hắn là ai rồi.
- Chị đã khám phá được bằng có gì ?
- Không có bằng có gì cả, chị chỉ suy luận mà đoán ra người đó thôi.
- Ai đó vậy ?

Cô Năm kể miệng sát tai cô Hai rồi thì thầm vài tiếng. Cô nẩy mím cười mà rằng :

- Đúng là hắn.
- Không phải thánh, đoán cũng được. Nội nhà, chỉ có hắn là đẹp trai nên em mới cảm. Em có tiếc không ?
- Tiếc gì ?
- Hai người yêu nhau mà rủi lỗ cuộc....
- Không lỗ đâu chị. Em lại còn mừng mà đã la đêm đó. Hắn thấy em đoan trang và sẽ yêu em hơn.
- Em lầm. Hắn ngu gì mà không nhớ ra rằng em đã mò kiếm dấu vết, và ngu gì mà không nhớ rằng em đã do dự trước khi la lên.
- Nhưng em mò kiếm dấu vết của hắn chớ của ai.
- Hắn biết đâu được. Hai người chưa đi lại với nhau lần nào kia mà. Hắn có biết đâu rằng em chú ý đến chiếc nhẫn của hắn. Em có thể mò kiếm chiếc nhẫn của người khác. Điều chắc chắn là chính hắn bị cự tuyệt.

Cô Hai làm thinh, mặt buồn dàu dàu.

Mười hôm sau, một tai họa xảy đến cho cô Năm. Cô đi chợ thay cho chị bếp một bữa. Khi băng ngang qua đường, cô bị một chiếc xe mòi bánh ủi té nhào rồi cán lên cô. Khi người ta chở cô vào nhà thương thì bác sĩ bảo rằng chơn mặt cô bị cán dập nát không thể để được.

Hai tháng nằm nhà thương, cô ra về, nách kẹp nặng, cằm gồ nện lên đường kêu côm cộp. Mặt cô cũng mang nhiều vết sẹo dài và sâu, trông cô càng xấu xí hơn xưa bội phần.

Ở nhà, khách đờn ông đã cuốn gói đi hết. Họ vốn muốn đi từ lâu rồi, nhưng sợ bị nghi nên làm mặt chai mày đá mà ở lại. Bấy giờ, nhơn dịp cô chủ thợ nạn, không ai lo việc nhà chu đáo, họ thoát được tự nhiên.

Hai cô gái thì ở lại, tự nấu lấy mà ăn vì chị bếp cũng đông mất.

Cô Năm rún chí muốn chết đi cho xong. Bấy giờ thật không biết làm sao mà sống được nữa vì tiền đã cạn, lại không ai đi chợ mỗi ngày, cái công việc mà khó lòng giao cho một chị bếp vì hạng người này ăn truat tiền chợ dữ lắm.

Ngày kế hôm về nhà, cô đang ngồi nhai trầu bồm bồm tìm mưu thì có người dì của cô đến thăm.

- Cháu à, dì đến đây thăm cháu mà cũng để làm mai cho cháu đó.

Cô Năm cười ngất. Cô thấy lời của dì kỳ dị quá để có thật.

- Dì nói thật mà. Dì vừa làm mai trong vừa làm mai ngoài. Người đi nói cháu không ai đâu lạ hơn là thầy ba Hát, trước ăn cơm tháng ở đây.

Cô Năm kinh ngạc đến muốn chết sững ra. Thầy ba Hát có đến thăm cô lúc cô nằm nhà thương nhưng ai có dè được rằng thầy ba trả ơn bẻ vảy mào một cách xứng đáng như thế. Qua cơn thất thần, cô Năm nhận thức được sự chính lịch quá sức ở bề ngoài, giữa hai người, nên thối thác. Bà dì vội cắt nghĩa :

- Mới nghe nó đề nghị, dì cũng ngỡ nó nói đùa, toan mắng nó. Nhưng sau biết ra thì nó thành thật hơn ai hết. Dì không hiểu được lẽ gì đã xui nó xin cưới cháu, nhưng chắc chắn là nó không lầm: nó dư biết cháu xấu xí, lại nghèo. Khi mà người ta đâm đầu vào một chỗ chết như vậy, là người ta đã có lý do mạnh và vững lắm, cháu khỏi lo hạnh phúc không bền.

Nửa tháng sau đó ở Sài Gòn có một cái đám cưới mà cô dâu chống gậy đi lừng chừng bên cạnh một chú rể đẹp trai vô cùng. Người ta đoán rằng cô dâu xấu mặt này giàu to và chú rể là một anh chàng đào mỏ số một.

Cô Hai có dự đám cưới ấy. Không bao giờ cô thấy được hạnh quý giá bằng hôm đó, và không bao giờ cô thấy lòng nhọn quý giá bằng hôm đó. Lòng nhọn của chị cô đã biến đổi một người và đã đưa chị lên một địa vị mà chị không hề dám mong mỏi.

Trong đêm tân hôn, cô dâu căng gổ hỏi chú rể đẹp trai :

- Đêm ấy chiếc nhẫn anh không có đeo à ?
- Xui xẻo quá, ban chiều anh vượt nhẫn ra để tắm, rồi quên đeo trở lại.
- Anh bậy lắm.
- Vì thế anh mới hối hận và tự nguyện sẽ làm một cái gì để chuộc tội với lương tâm.
- Thành ra trong hôn nhọn này không có tình mà chỉ để chuộc án thôi ?
- Tình sẽ đến về sau. Anh có một người vợ lòng quảng đại như lòng bà tiên, anh còn mong gì hơn.